

*Denne boken er tilegnet guttene på Mörkö.
Jeg vil også gjerne få takke guttenes farfar,
som har lært meg en del om trebåter,
i tillegg til morfaren og stemorfaren deres,
som var de første som skrev om Havfrue Rund.*

Miki

Denne historien handler om den gangen jeg reiste ut på Ishavet. Det var i midten av november. Jeg hadde akkurat fylt ti, og hvalene lå og hvilte i bukta vår. Vanndampen sto som skyer over de blanke ryggene, og i horisonten hadde tåka ligget på lur i flere dager, så tjukk og hvit og vakker.

I Blåvik, der jeg bor, kan det bli så kaldt om vinteren at seilene på skutene fryser i luften. En gang fant jeg en fugl på bakken, en skarv. Den hadde falt ned fra himmelen da vingene stivnet i kulden. Men den var ikke død. Jeg bar den hjem til pappa, og han har så godt lag med dyr at vi kunne slippe den ut igjen etter noen dager.

Faren min har forresten godt lag med alt i naturen, og nå skal jeg fortelle hva som henger på veggen hjemme på kjøkkenet vårt. Det er noe som overhodet ikke pleier å henge på folks kjøkkenvegger: en bit av bakfinnen til en havfrue. Det er ingen stor bit, omtrent som hjørnet på et lommetørkle, kanskje, og den har litt pels som er nesten rosa. Pappa fikk denne havfruen i garnet en gang han var ute og trakk torsk. Hun var så redd at hun skrek, og bakfinnene bare pisket. Hun trodde sikkert at han ikke kom til å slippe henne uti igjen. Men det gjorde han selvsagt.

"For det er forskjell på å dra opp en torsk og å dra opp en havfrue," sa han. "Enkelte ting gjør du bare ikke."

Så da hun hadde roet seg ned litt, fikk han henne løs fra garnet og slapp henne uti. Men et lite stykke av den ene bakfinnen hadde løsnet og lå på dørken. Det stykket er nå festet på en plankebit som er spikret opp på kjøkkenveggen vår. Jeg og Miki har limt steiner rundt den.

Miki er søsteren min. Det var for hennes skyld at jeg dro ut på Ishavet. For det er noen som ikke synes det er forskjell på å fange en torsk og å fange en havfrue, eller til og med enda verre ting. Der jeg bor, der herjet pirater rundt på havet en gang i tiden. Skikkelig slemme og ondskapsfulle pirater.

"Fortell om Hvithode," sa Miki til meg om kveldene når vi lå i slagbenken og skulle sove. Pappa lå på kammerset og snorket så hele huset ristet.

"Da får du ikke sove," svarte jeg. "Du kommer til å ligge våken halve natten og gråte, og så kommer du til å vekke meg. Og da orker vi ikke å gjøre noe i morgen."

"Jeg lover!" hvisket hun. Hun la munnen tett inntil øret mitt. "Jeg lover å sovne. Fortell, vær så snill, vær så snill, Siri."

Da begynte jeg å fortelle likevel, og som alltid når jeg fortalte Miki om Hvithode, begynte jeg på denne måten:

"Det fins en mann som bruker barn som om de var dyr. Og inni den mannen, på det stedet der andre mennesker har sjel, der er det like tomt og kaldt som i en isgrotte."

"Han er det kaldeste mennesket som fins," sa Miki. Hun klarte aldri å la være å hjelpe til med historien, og egentlig kunne hun den like godt som meg.

"Ja, det kaldeste mennesket du kan forestille deg," sa jeg. "Han er piratkaptein, skjønner du. Og håret hans er like hvitt som snø, og det er langt, rekker helt ned til livet, men han har det i en topp, sånn som fine damer har."

"Hvorfor det?"

"Fordi han ikke vil at håret skal fryse og falle av. Og den som tar hyre hos Hvithode og blir pirat hos ham, blir rik. Ufattelig rik, og vet du hvorfor?"

"Fordi Hvithode lar mannskapet beholde hele byttet selv."

"Ja. Alt gull og alt sølv og alt jern, og alle pelsler og pengeskrin og andre kostbare ting kan piratene dele mellom seg. Hvithode vil ikke ha noen ting. Det eneste han vil ha ..." Jeg kjente et stikk i magen, det gjorde jeg alltid når jeg kom til den delen av fortellingen. "Det eneste han vil ha, er barn. Små magre barn, jo mindre, desto bedre. Og så snart piratene har fått tak i et sånt lite barn, kaster de det ned i lasterommet på skipet."

"Hvordan ser skipet ut?"

"Det er hvitt, og det har tre master. Lengst framme i forstavnen sitter et gapende ravnehode av tre. Skipet heter nemlig Snøravnen."

"Men nesten alle sier bare Ravnen."

"Ja, nesten alle sier bare Ravnene. Og med Ravnene seiler de helt til Hvithodes øy."

"Og hvor ligger den?"

"Langt mot vest. Så langt du kan komme før verdens ende og du faller over kanten. Du vet jo at det fins et sted som heter Seilene, Miki?"

"Ja," svarte Miki hest.

"Og vet du hvilket sted det er?"

"Det er en by. En stor by med brostein i gatene der pirater kommer for å drikke og slåss og ..."

"Ja, jeg vet ikke helt om de kommer dit for å slåss akkurat. Men jeg vet i hvert fall at Seilene ikke er noe hyggelig sted, og jeg vet at det samles mye pakk der. Alle mulige slags sjørøvere og skurker. Sånne som vil tjene penger på å ta fra andre. Men det verste pakket av alle, det er selvsagt de som kommer dit for å finne Hvithode og jobbe for ham. Uansett skal visst Hvithodes øy ligge et sted i nærheten av Seilene."

"Og hva skjer med barna når de kommer til øya hans? Hva gjør de der?"

"Jo, Hvithode har en gruve," sa jeg. "En stor avgrunn i bakken."

"Hva slags gruve er det?" sa Miki.

"Det er det ingen som vet. Men det *sies* ..."

"Det sies at det er en diamantgruve!"

"Ja."

"Og der, der fins det massevis av diamanter i bakken, noen er like store som epler," sa Miki.

"Det sies i hvert fall. Og det sies at han har en fangevokter, en dame som vokter over alle barna, og den dama ..."

"Den dama er Hvithodes datter, og hun har fjernet alle tennene i munnen og satt inn diamanter i stedet."

"Ja. Og Hvithode drikker vin av et krus som er slipt av ett eneste diamantstykke. Du vet jo hvor verdifull en diamant er, Miki?"

"Mm."

"Hele øya vår kan kjøpes for en diamant som ikke er større enn en ert."

"Men hvorfor ... hvorfor må han ha barn til å jobbe der?" sa hun. "Hvorfor kan han ikke bruke voksne?"

"Det er det ingen som vet," svarte jeg. "Bare tenk deg det, Miki, å krype rundt i mørket fra morgen til kveld. Med blodige knær og en hakke i hånden. Gruvebarn holder visst ikke så lenge. Enten brekker de ryggen av alt de må bære, eller så blir de syke av fukten. Eller så blir de så gærne på grunn av mørket at de ... ja, at de bukker under."

Miki svelget.

"Det er det verste ..." hvisket hun.

"Ja," hvisket jeg. "Å bli røvet av piratene og komme til den graven. Det er det verste som kan skje et barn."

Og akkurat sånn pleide jeg å avslutte når jeg fortalte Miki om Hvithode.

Da, mens vi lå der i slagbenken, da følte det som om alt sammen var som et eventyr. Eller som noe som bare andre stakkars barn kunne bli utsatt for. Jo da, selvsagt var vi livredde for piratene, men vi hadde nok likevel aldri trodd at vi skulle få møte dem selv en dag. Nei, jeg hadde aldri trodd at Hvithode skulle få kloa i lillesøsteren min.

Jerneplet

Nå skal jeg fortelle om den dagen på Jerneplet. Det er en dag jeg aldri kommer til å glemme. Den har sugd seg fast i hukommelsen som en havigle, og kommer ikke til å slippe taket så lenge jeg lever. Det vet jeg.

Vi skulle plukke bær, Miki og jeg. Om morgenen, da vi sto i døra, så pappa litt sånn trist ut.

"Hvorfor får jeg ikke være med dere?" sa han. Han hadde bare lange underbukser på seg.

"Du orker ikke," sa jeg. "Det vet du. Spis frokosten din nå, så ses vi til middag."

Pappa så på brødiskiva på bordet. Det lå et stykke med kald kokt torsk på den.

"Jeg er ikke sulten," mumlet han. "Og jeg liker ikke at dere drar ut alene på den måten. Det er ikke riktig."

"Det er ingen annen måte å gjøre det på," svarte jeg og dro lua over ørene. "Vi må ha noe å spise."

Da så han på meg med store, fuktige øyne.

"Om jeg bare ikke var så gammel," sa han. "Da kunne jeg rodd rundt på sjøen halve dagen, rodd så bølgene skummet – og kommet hjem til dere med bær og egg og fisk, så dere kunne proppe magen full. Og hvis jeg møtte Hvithodes røvere, kunne jeg lage pinneved av de forbaskede skipene deres."

Han løftet hånden opp til øynene og tørket bort et par tårer.

"Du trenger ikke å være redd," sa jeg. "Fra Jerneplet er det god utsikt. Hvis vi ser Ravnene, hopper vi i båten og ror hjem. Vi rekker det."

Miki grøsset. Pappa skottet bort på henne, og egentlig ville han nok helst at hun ble hjemme. Men det gikk naturligvis dobbelt så fort å sanke nok bær hvis vi var to, så han sa ingenting.

Jeg strakte meg opp og strøk ham over kinnet.

"Lille pinne," sa jeg. "Ikke vær redd. Vi ses fortere enn du aner."

Vi kalte pappa for Lille pinne, selv om han var veldig stor og høy. Det var bare fordi han alltid sa at han kom til å knekke som en pinne hvis Miki og jeg ble borte for ham.

Jerneplet er en liten øy. Den er bare vår, for det er sånn det er hos oss, at hver familie eier noen øyer, og der kan de jakte og sanke fritt uten at noen andre bryr seg. Miki og jeg rodde dit i prammen, sjøen var grå og flat den dagen. Det var en kjølig, bitende fuktighet i luften, og det var som om hele verden var malt med melk. Det var novembertåka som smøg seg sakte nærmere land.

"Fortell om da mamma og pappa møttes," sa Miki, som hang over relingen og så ned i vannet.

"Det har jeg jo fortalt om tusen ganger før," sa jeg.

Hun snudde seg.

"Bare én gang til?" tryglet hun. "Vær så snill, Siri?"

Og så fortalte jeg, for jeg merket at hun var engstelig, og det var fint at hun fikk noe annet å tenke på.

"Pappa var ute med båten for å sette garn. Plutselig blåste det opp til storm, og han falt i sjøen. Det var ingen der som kunne hjelpe ham. Vannet var iskaldt, han kom til å dø snart. Men så fikk han øye på et skjær midt i bølgeskummet. Han svømte dit så fort han kunne."

"For da kunne han svømme?"

"Ja, dette er lenge siden. Lenge før du og jeg ble født, og da var han den sterkeste mannen i bygda."

"Men han greide ikke å klatre opp?"

"Nei, skjæret var for bratt. Nå trodde han at alt håp var ute, han skulle akkurat til å la seg sluke av bølgene. Men da dukket mamma opp. Hun bodde alene på skjæret og skulle ned å fiske."

"Med tærne!"

"Mm, med tærne. Hun fisket alltid med tærne, fisken bet som bare det. Og plutselig fikk hun napp! Det var pappa som hadde tatt tak i lilletåen hennes. Mamma dro ham opp. Han var mer enn dobbelt så gammel som henne, men han ble boende på det skjæret i sju år. Så kom jeg, og da flyttet de inn til byen."

"Og så kom jeg."

"Mm, litt senere. Og du var treg. Fra du begynte å bevege deg, tok det tre dager og tre netter før du kom ut av magen hennes."

Miki stakk fingeren i vannet. Jakkeermet ble vått da dønningene skylte over hånden.

"Hvorfor døde hun?"

"Fordi hun ble syk."

"Fordi jeg kom?"

"Nei. Det var ikke derfor, det var ... hun hadde dødd uansett."

Det var kanskje ikke helt sant. Det var nok sånn at mamma døde fordi Miki hadde brukt så lang tid. Men det var det aldri noen som snakket om, og ingen var mindre glad i Miki av den grunn heller. Hvis det var noen som var glad for at Miki kom, så var det mamma selv, forresten. Hun sa at det alltid var morsommere å få noe hun virkelig hadde jobbet for. Hun levde bare i en uke etter det.

Da vi nærmet oss Jerneplet, lå det en krans av tåke rundt øya. Jeg strakte hals. Utsikt over havet var det ikke snakk om. Her måtte du være glad til hvis du så hvor du satte føttene.

Vi hadde hver vår kurv som vi skulle legge bærene i. Snøbær er hvite, ganske sure bær som blir modne sent på året. De kan legges i en kopp med vann og varer lenge. Hvis du får tak i honning, blir det godt syltetøy av dem.

Men det var noe som gjorde bærplukkingen på Jerneplet vanskelig, og det var hvalhøner. Om sommeren var de ikke så farlige. Da kunne vi plukke eggene som de la, og spise dem, for da holdt hanene til i andre farvann. Men sent på høsten kom hanene tilbake, og vips så hadde eggene kyllinger i seg, for hvalhønenes unger kommer nemlig midt på iskalde vinteren. Og når det var kyllinger i eggene, ble hønene helt fra seg hvis vi kom nær reirene. Jeg visste til og med om en mann i Blåvik som hadde fått øret kappet av, for hvalhøner har sterke, taggete nebb, så sterke at de kan tygge stein med dem. Stein spiser de for å bli tunge, så de kan dykke dypt og fange fisk. Hvalhøner er store og trenger mye mat. En høne veier minst femten kilo. Fjærdrakten er tett og helt svartspettet, og på de kjempedigre føttene er det både klør og tjukkt svømmehud.

For å slippe å bli hakket på av en sånn høne, var det viktig å vise at du ikke var redd, og det var Miki ganske dårlig til. Hun var jo bare sju år, så det var egentlig ikke så rart. Men jeg var nok litt streng mot henne. Da vi hadde lett hele formiddagen den dagen, og bare fått et par never med bær, ba jeg henne om å gå til den andre siden av øya og sjekke hva hun kunne finne der.

Hun kikket på meg med de grå øynene sine. Hun hadde mistet ganske mange fortenner, og i underkjeven tittet en ny tann opp som kanten på et lite isflak.

"Kan ikke du bli med?" sa hun. "Jeg har ikke lyst til å gå så langt alene."

"Så barnslig du er," sa jeg. "Det er jo ikke langt i det hele tatt."

Hun snudde seg og myste mot den steinete øya. Det hadde begynt å blåse nå, vinden dro i det tjukke svarte håret hennes. Det så ut som om hun hadde tenkt å begynne å sippe igjen.

"Må du holde noen i hånden når du skal på do også?" sa jeg. "Gå nå, så vi kan komme oss hjem snart!"

Hun svelget, og selv om det så ut som om hun ikke ville, begynte hun å traske bortover klippene. Hun hadde vinterstøvler på seg. Jeg hadde også hatt dem da jeg var sju år.

Etter en stund fikk jeg øye på noen hvite prikker i et kratt og løp dit. Ja, der var det fullt av bær! Jeg plukket og plukket så haugen i kurven snart var dobbelt så stor. Jeg kjente på bærene, lot dem trille rundt mellom fingrene. Det var noe deilig med bær i en kurv, i hvert fall når du hadde fått plukket en del.

Da lød plutselig et skrik fra den andre siden av øya. Først sukket jeg, for jeg var sikker på at det var Miki som gjorde seg til på grunn av hønene. Men så knøt det seg liksom i magen på meg, for hun skrek ikke mer, og det pleide hun å gjøre. Det eneste som hørtes, var vinden. Jeg tok opp kurven og begynte å gå i hennes retning.

"Miki?" ropte jeg.

Ikke noe svar. Da begynte jeg å løpe i stedet. Jeg visste jo at hønene hadde skarpe nebb, og jeg hadde ikke lyst til å komme hjem til Blåvik med en øreløs søster.

"Miki?" skrek jeg igjen, enda høyere. Da hun ikke svarte denne gangen heller, satte jeg opp farten og spurtet over steinene så fort jeg kunne.

Da jeg kom til den andre siden, var det ingen der. Det var ikke tegn til henne noe sted, ikke til noen høner heller. Vinden hadde feid tåka av sted. Jeg skulle akkurat til å rope en tredje gang da jeg plutselig fikk øye på noe. En pram. I den satt det fire menn, og ... der var Miki! De hadde knyttet et tøyestykke foran munnen hennes, og en av dem holdt henne hardt i armen. Prammen beveget seg lengre og lengre bort fra Jerneplet. Kurven glapp ut av hånden min, og bærene trillet ut. Jeg skulle til å rope igjen, men da fikk jeg øye på enda en båt, en mye større en. Den fikk ordene til å sette seg fast i halsen min. De var kanskje redde for å komme opp. De visste kanskje hvilken forferdelig ondskap som lå der i det søvndrukne havet. De tre mastene var rette som spyd. Skroget var hvitt og rundt som et egg. Seilene slo ivrigere og ivrigere i vinden, og lengst framme i forstavnen satt et stygt gapende ravnehode av tre. Det var Hvithodes Snøravn. Den som vi alle var så redde for. Den som folkene i Blåvik hadde fortalt hverandre om så mange ganger at det var som om alt sammen bare var et eventyr. Åh, om bare Snøravnen hadde vært et eventyr.

Jeg så folk på dekk, noen senket en taustige ned til mennene i prammen. Først løftet de opp Miki, og like etter klatret de etter. Prammen ble fortøyd ved akterenden. Det blåste kraftigere over Jerneplet nå. Mannskapet snudde skipet sakte og satte kurs mot horisonten. Snart ville de være borte. Da det virkelig gikk opp for meg, kom stemmen tilbake.

"MIKI! IKKE VÆR REDD!"

Men Miki var allerede under dekk. Et par av mennene så seg rundt og fikk øye på meg. De ropte noe til han som sto til rors. Antagelig spurte de om de skulle dra tilbake og hente meg også. Men han ved roret nøyte en stund, ristet på hodet og snudde seg mot havet. Jeg lurte på om Hvithode også sto der et sted og så på meg. Eller om han satt i lugaren sin og tenkte på alle diamantene som det nye byttet kom til å slepe opp til ham fra dypet.

Skarven som kom tilbake

Jeg hadde aldri løpt så fort som jeg gjorde den dagen, det var som om støvlene så vidt sneiet bakken. Ikke vær redd, var det eneste jeg klarte å tenke. Ikke vær redd, Miki, jeg skal hente hjelp. Når mennene og kvinnene i byen får høre hva som har skjedd, henter de børsene sine, alle som en, og drar ut for å hente deg.

Kurven hadde blitt igjen på Jerneplet da jeg kastet meg i prammen og begynte å ro. Vinden kom rett mot meg, men det var som om all skrekk rant ut i armene og hjalp med å ta i, båten fløy over vannet. Likevel følte turen som en evighet. En fryktelig iskald evighet som sved i magen.

Endelig nærmet jeg meg havna. En lastebåt hadde kommet for et par dager siden, og ved fiskebrygga lå en hel masse mindre båter, lave og enmastede og umalte alle sammen. Det var sånn de så ut, fiskebåtene i Blåvik.

Det var mye folk der, noen som reparerte en mast eller tjæret et skrog. Noen som lappet et seil, noen som hadde kommet inn med fangst. Noen som lo av en vits, og noen som bannet over en garnvase. Det var gråkledde, krokryggede menn og kvinner overalt.

Der satt Olav og rensket torsk. Han var pappas venn, de hadde fisket mye sammen. En sildemåke sto et stykke unna og skulde på skinnet og sloet ved føttene hans. Jeg fortøyde prammen og stormet opp på brygga, og da løftet Olav kniven til hilsen.

"Du har det visst travelt," sa han og smilte. "Har du blitt jaget av en tangreke?"

"Jeg må hjem," var det eneste jeg fikk ut av meg da jeg løp forbi ham. "Pappa ..."

"Faren din er her!" ropte han etter meg.

Jeg snudde meg. Olav pekte bak seg med kniven.

"Han bakser med et garn."

Ja, der satt pappa, med ryggen til et skur, og prøvde å rense garn. Han var stiv, og fingrene adlød ikke, garnet rotet seg til.

"Pappa!" skrek jeg.

Pappa så opp. Han så glad ut, det gjorde han alltid når han fikk øye på meg eller Miki, han sa at vi var som to fyrlykter som kunne lyse opp alt mørket som fantes rundt ham, uansett hvor vanskelig det var. Men da han merket at jeg gråt, ble smilet hans borte.

"Hva er det?" spurte han.

Jeg kastet meg i armene hans.

"De har tatt henne! Pappa, det var min skyld!"

Han så på meg. De store fuktige øynene beveget seg urolig i øyehulene.

"Hva er det du snakker om? Hvor er Miki?"

Flere av mennene og kvinnene rundt oss hadde sluttet å arbeide. De sto og skottet bort på oss, og Olav hadde kommet nærmere. Jeg bare gråt og gråt, og ordene ble helt grøtete i munnen:

"Vi var på Jerneplet ... jeg ba henne om å gå til den andre siden av øya, og der ... der lå det en båt. De tok henne ... de tok henne med seg på skipet ... Åh!"

Pappa sa ingenting. Han så på meg som om han var et barn, som om jeg snakket et språk han ikke forsto. Da sa Olav, der han sto med den halvrensede torsken i neven:

"Hvem tok henne, Siri? Hva var det for et skip?"

Jeg hevet stemmen, så alle skulle høre det:

"Snøravnen!" Og i løpet av bare noen sekunder hadde alle menneskene i havna blitt tause. "Hvithode har tatt søsteren min!" fortsatte jeg. "Vi må dra etter og hente henne tilbake!"

Alle så på meg med uhyggelige blikk. Ingen sa noe. Ingen ropte "Ja, vi drar etter skipet!". Ingen løp av sted for å hente børsa si.

"Vi må skynde oss!" skrek jeg. "De seiler vestover fra Jerneplet! De er sikkert ved Selskjærene allerede!"

Ingen rørte seg. De så vekk, stirret i bakken, begynte å mumle ting til hverandre, og snart var det noen som sa: "Den som reiser etter Snøravnen, kan betraktes som død."

"Ja, hun har seksten kanoner og et mannskap som gjerne skyter den som kommer for nær!" ropte en annen.

"Det er ingen som kan beseire Hvithode!"

Olav la en fiskeluktende hånd på skulderen min.

"Siri," sa han og så på meg med sørgmodige øyne. "Søsteren din er borte. Sånn er det med dem som blir tatt av Hvithode. De ... fins ikke mer."

Da var det en som reiste seg. Han var skrøpelig som en gammel slitt og hvitbleket pram, og nevene var knyttet. Pappaen min.

"Jeg drar etter henne!" sa han. Stemmen skalv av sinne og mot. "Jeg er ikke redd! En sjømark blir ikke større fordi om han seiler et skip. Er det noen andre som tør?"

Men ingen sa noe. Et par av mennene ristet på hodet.

"For en gammel tosk," hvisket noen. "Pokker må vite om han ikke dør av elde før Hvithode får tatt livet av ham."

Pappa lot som han ikke hørte det. Han satte haka i været, stappet garnrestene under armen og gikk. Jeg fulgte etter.

I byen vår klatrer husene oppover klippene. De er laget av tømmer, men også av drivved, for det er ganske dårlig med trær på øya vår.

"Pappa, tror du virkelig at du orker?" spurte jeg mens vi trasket hjemover. Han hadde blitt litt halt etter en ulykke en gang da han og noen andre hadde fanget sjøpapegøyer med håv. Pappa hadde glidd på de bratte klippene og falt flere meter.

"Jeg er kanskje gammel," sa han. "Men jeg slutter ikke å være pappa for det." Han gjemte ansiktet i hendene. "Lille barnet mitt. Du vet hvor redd hun alltid er. Jeg klarer nesten ikke å tenke på hvordan hun har det akkurat nå." Han stakk nesen i været og så bestemt ut. "Klokken seks i morgen tidlig legger Polarstjernen ut. Hun er det siste skipet

som drar fra Blåvik før vinteren, og hun skal stoppe i Seilene. Jeg har tenkt å mønstre på."

Jeg grøsset. Seilene. Det var det forferdelige stedet som jeg hadde fortalt Miki om så mange ganger. Det var der sjørøvere, pakk og pirater hekket tett som geirfugler på et fuglefjell. Dit hadde pappa tenkt å dra.

"Det er det eneste jeg kan gjøre hvis jeg skal ha en sjanse til å finne Miki og få henne tilbake," sa han mens han haltet gjennom byen. "Nå går vi hjem og pakker."

Om kvelden sto alt ferdig innenfor døra. En sekk med varme klær, et par fiskekaker i papir, børsa og pappas vinterstøvler. Han gransket alt sammen ganske lenge, og så nikket han.

"Sånn. Jeg legger meg i noen timer. Du vekker meg i god tid, ikke sant?"

Jeg nikket. Det var alltid jeg som sto opp først om morgenen, for jeg ble vekket av at bålet på kjøkkenet hadde sluknet og kulden kom smygende for å bite meg i nesen. Etter å ha gravd opp glørne med ovnskroken og slengt på et par nye vedkubber, pleide jeg å gå til kammerset for å vekke pappa, men det var ikke alltid så lett. Jeg tror han kunne ha sovet flere dager i strekk der under fellen, hvis han bare hadde fått lov.

Han gikk bort til sengen med stive, vaklevorne skritt og kneppet av seg bukseselene. Da han satt der på sengekanten, så jeg hvor liten han egentlig var. Som en pinne, grå, tørr og tynn. Den som ønsket å knekke ham, trengte nesten ikke å ta i.

"Gråter du?" spurte han.

"Tenk om du ikke kommer tilbake?" sa jeg og tørket tårene. "Tenk om du ... Om jeg blir alene her?"

Han så ned på føttene sine, bet seg i underleppa en stund, og så sa han:

"Husker du den fuglen du fant på bakken en vinter? Den med de forfrosne vingene?"

Jeg nikket.

"Visste du at jeg har sett den etter det? At den har vært her?"

"Nei?" sa jeg og satte meg ved siden av ham på sengen. "Når?"

"Noen ganger kommer den og banker på vinduet med nebbet. Mest for å hilse på. Jeg pleier å gi den en fiskebit. Det er vel ikke noe spesielt ved det, men det jeg mener, er ... at ting du gjør, etterlater seg spor. De fine tingene etterlater seg fine spor ... og de vonde tingene etterlater seg vonde spor. Hvis jeg ikke reiser etter Miki, kan jeg nok ikke leve. Sporene i meg ville gjøre for vondt."

Han så meg inn i øynene.

"Jeg har latt deg og Miki slite mye mer enn dere fortjener. Det har jeg skammet meg over hver dag. Og jeg er ikke dummere enn at jeg forstår hvordan denne reisen kommer til å ende, jeg er snart syttito år. Men jeg må dra."

Han strøk meg over kinnet. Så la han seg ned for å sove med klærne på.

Jeg skjønnte hva alt dette betydde. Han visste at han ikke kom til å klare seg. Men han reiste uansett, i stedet for å bli hjemme med den dårlige samvittigheten sin.

Tenkte han på meg da? Tenkte han på min samvittighet og sporene som kom til å bli igjen hos meg? Det var jeg som hadde bedt Miki om å gå til den andre siden av øya. Hun hadde spurt om jeg ville være med, men jeg hadde kjeftet på henne. Og nå skulle pappa dra og dø for det.

Det føltes som om jeg hadde ligget og grublet i en evighet da jeg endelig bestemte meg. Bålet i grua skulle akkurat til å slukne. Stille som en mus kretset jeg meg opp og kastet på en fire-fem kubber. Så tok jeg på meg jakka og vinterstøvlene, de var akkurat lik dem jeg hadde hatt da jeg var sju. Dem som Miki hadde nå.

Ikke vær redd, Miki, tenkte jeg. Jeg kommer og henter deg.

Jeg tømte sekken med pappas klær og stappet nedi den tjukke høyhalsede genseren og to par sokker. Så slengte jeg sekken over skulderen og rev opp døra. Jeg visste jo at mine sjanser til å overmanne Hvithode, var minst like små som alle andres. Men jeg hadde i hvert fall ikke bestemt meg for å dø der ute på Ishavet.